

## **ACTE DE LLIURAMENT DE LA MEDALLA D'OR DE L'HOSPITAL CLÍNIC DE BARCELONA AL PROFESSOR CIRIL ROZMAN**

**Dimarts 12 de juny de 2018 a les 12.30 hores**  
**Paranimf de la Facultat de Medicina. Universitat de Barcelona**  
**Hospital Clínic de Barcelona.**

### **CIRIL ROZMAN: EL MESTRE**

**Dr. Evarist Feliu**

La meva primera trobada amb el Prof. Ciril Rozman es va produir a l'any 1970. La Càtedra de Patologia i Clínica Mèdica A, que després seria la Clínica Mèdica C de l'Hospital Clínic de Barcelona, havia quedat orfe. El professor Pere Farreras-Valentí havia mort i el professor Agustí Pedro Pons s'havia jubilat i traslladat a l'Hospital Vall d'Hebrón i vam quedar en la Càtedra un grup de metges i interns dirigits pels Drs. Jordi Sans, Juan García San Miguel, Soledad Woessner i Ricardo Castillo. I va arribar el professor Rozman des de Salamanca, on ocupava la Càtedra de Patologia Mèdica. Ell havia estat el deixeble i ajudant predilecte del professor Farreras-Valentí. Impressionava la seva cara pàl·lida i la seva mirada seria i penetrant. Eixut, de moviments molt ben coordinats, suaus i precisos. Deien que era eslovè, de Ljubljana i que era un metge molt bo. Cridava l'atenció en ell la seva puntualitat i una dicció impecable tant en català com en castellà. Les seves intervencions en els passes de visita eren curtes i directes, sense concessions, demanant aclariments sobre el que li explicàvem, pronunciant frases que feien olor a aforismes amb una gran seguretat i comentant els últims treballs científics que havia llegit. Puc assegurar que infonia molt respecte. El seu carisma, el seu caràcter auster i el seu talent privilegiat, van exercir una estranya fascinació en la meva persona. En el fons, un líder té alguna cosa d'actor, en el sentit que ha de convèncer i seduir als col·laboradors i us dic que ho va aconseguir en mi.

En aquell temps, jo tenia 20 anys, encara era estudiant de Medicina i li vaig dir a la meva novia M<sup>a</sup> Antonia: "Crec que intentaré quedar-me a treballar amb aquest home

per aprendre medicina” I em vaig quedar a treballar en la Escuela Profesional de Hematología “Farreras-Valentí”.

Durant molts anys el Prof. Rozman i jo hem treballat junts com mestre i deixeble, jo sempre l’he tractat de vostè i ell a mi de tu. La nostra relació ha estat sempre amable, cordial i educada. A les nostres reunions de treball al seu despatx, que encara continuen, sempre a les vuit del matí, he procurat anar-hi ben despert, doncs et pot passar que ja de bon matí rebis una bona dutxa escocesa, és a dir, una de freda i una de calenta. Certament el Profe ha estat un mestre amb “pebre”, amb una personalitat molt forta. A vegades he trobat que era massa dur amb nosaltres, però sempre he pensat que la seva duresa i exigència eren molt bones, doncs els deixebles molt protegits pels seus mestres, són com les plantes d’hivernacle, que quan les treus fora es moren a la primera tempesta, mentre que les plantes d’exterior ho resisteixen quasi tot. Tota la vida li he agraït que em digués les meves errades sense contemplacions, a boca de canó, mentre que jo l’escoltava atentament, gairebé sempre amb un bolígraf i un paper o una llibreta a la mà per no oblidar res del que escoltava i després destil·lar el missatge del que m’havia dit i el que em volia dir. Amb ell vaig aprendre com era de perillós parlar d’oides de temes científics i que s’ha de saber el que es diu i només dir el que es sap bé.

En les antípodes de la improvisació, la qual detesta, i emulant a Shakespeare que deia que les improvisacions són millors quan es preparen, l’he vist arribar a l’auditori en el qual havia de donar una xerrada científica molt abans que els altres, sempre amb temps suficient, estudiar l’espai, la disposició del faristol, els micròfons, en fi, tot. El seu text sempre estava escrit, ben preparat i estudiat; igual que fa un actor, i fins i tot crec que tenia estudiats els seus gestos, coneix molt bé les tècniques oratòries i teatrals (la veu, el to, el ritme, les pauses i el silenci). Una de les seves grans qualitats és la seva brevetat i el saber parlar el just, sense voler detallar-ho i aclarir-ho tot, sap deixar coses a l’aire. Ha dominat l’art de la poda com ningú. Un cop li ha posat data a un compromís escrit, ho té llest diversos mesos abans, a diferència del que habitualment es sol portar en el món editorial on, moltes vegades, la lluita per tenir-ho llest en l’últim moment forma part del que és habitual.

Amant de l’equilibri que li dóna la rutina, ha seguit tota la seva vida laboral normes i horaris molt estrictes i en dosis adequades. Addicte al treball, amb un alt grau

d'impaciència i d'activitat per concloure les feines que s'estan fent i fidel seguidor del principi cervantí de que "ningú és més que ningú si no fa més que els altres". Té una memòria prodigiosa, d'elefant, i una capacitat innata per saber dir que no o defensar un plantejament determinat i a continuació mantenir el seu criteri amb fermesa.

La meua estreta relació amb ell m'ha permès veure que ha posat els mitjans necessaris per incrementar la seva longevitat a través de tres pilars: la nutrició (ha sabut mantenir-se prim perquè li he sentit dir moltes vegades que les persones amb sobrepès viuen menys), l'activitat física (les nostres partides de tennis eren esgotadores, el seu revés a dos mans era la seva arma més temible, i fins avui continua jugant-hi) i l'activitat mental (abans de les vuit és al el seu despatx a l'hospital), conjuntament amb un bon control de l'estrès emocional.

Ha estat un autèntic personatge, molt espartà, d'hàbits senzills, treballador incansable, allunyat de les exageracions i provocador de totes les enveges. Ha estat tot el que els demés somiaríem emular en el món universitari: metge assistencial brillant, professor universitari entregat a la seva tasca docent, investigador de prestigi, gran escriptor de ciència mèdica, mestre com ningú en l'examen minucios dels detalls sempre a la recerca de la perfecció; en suma, un gran científic i un gran líder compromès amb la societat i amb una petita dosis d'actor-seductor. Ha triomfat perquè no s'ha oblidat mai d'aprendre.

Li he reconegut quatre virtuts: a) ha estat un gran estudiós i ha procurat aprendre sempre, b) ha actuat i superat situacions dures i/o conflictives sense queixar-se, sap millor que ningú que l'adversitat forma part de la vida, c) ha ajudat als demés, si creia que s'ho mereixien, tant com ha pogut i d) ha sabut actuar amb prudència a l'hora de les grans decisions. Ha exercit el seu lideratge posant els seus coneixements i habilitats al servei dels demés (malalts, deixebles i alumnes, segurament per aquest ordre). Amb la seva paraula, la seva conducta i el seu exemple, amb tota seguretat ha condicionat aspectes concrets de la vida dels qui hem estat els seus deixebles. El seu magisteri ha passat a nosaltres, ens ha enriquit i les seves ensenyances ja formen part del nostre mobiliari interior. Defensor de la meritocràcia entesa com el reconeixement al talent, l'excel·lència i el coneixement, ens ha ensenyat que no és fàcil que ens regalin grans coses i que aquestes ens les hem de guanyar i construir nosaltres mateixos. Al seu costat hem après que cap victòria ni cap fita important s'aconsegueix sense esforç i

risc, i que la experiència és el millor camí per arribar a l'èxit. És l'Escola Rozman de l'Hospital Clínic, en la qual tots hem de emmirallar periòdicament. No estic parlant d'imitar-lo, perquè ell és inimitable, però sí de treballar amb les nostres pròpies armes, però seguint sempre amb l'esperit que ell ens ha inculcat.

El verb jubilar-se no figura en el seu diccionari i continua sent molt útil a la comunitat. Ha viscut la seva passió, la Medicina, fins al dia d'avui i ha cregut molt en ell mateix. Ha copiat el model americà i després de la seva jubilació oficial ha seguit treballant molt i ha continuat visitant pacients a la seva consulta, basada en una experiència molt dilatada i un gran ull clínic, aquest que no s'ensenya a les facultats. Malgrat la seva edat continua sent jove, perquè està sempre disposat a treballar, estudiar i aprendre. Ha trobat durant molts anys acomodament digne i suposo que gens ben pagat en diverses Fundacions i Institucions que han sabut apreciar el valor de la seva persona i del seu saber. L'he vist fer-se gran però no avorrir-se, continuant amb un cert grau d'estrès en la seva vida, cosa necessària per a ell, i crec que ha decidit que no tira la tovallola, que vol continuar fins que les forces l'acompanyin i que morirà al peu del canó.

La M<sup>re</sup> Antònia i jo hem conservat amb el "Profe" i la seva esposa Maruja una relació d'amistat durant molts anys que desitgem que sigui el més perllongada possible.

Cal considerar-lo un mestre de la Medicina espanyola i recordar les paraules del professor Manuel Díaz Rubio, que ens deia: "Ha creído en la Universidad, en el valor de la investigación y en la necesidad de adecuar la asistencia a los pacientes en cada momento histórico. Aunque nacido en Ljubliana (Eslovenia)", es uno de los médicos espanyoles más importantes del siglo XX.

El Prof. Rozman ens han ensenyat a treballar per servir als malalts, una de les fites més grans de l'esperit humà. El nostre agraïment envers ell hauria de ser etern.

Moltes gràcies Professor Rozman per totes les seves ensenyances.